

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Farklı Öğretim Alanlarına Yönelik Film Etkinlikleri: Uzun Hikâye Film Örneği

Adem İŞCAN¹

Tufan YASSITAŞ²

Öz

Yabancılara Türkçe öğretimi son yıllarda önemi gittikçe artan bir alan olmaya devam etmektedir. Bu alanın en önemli sorunu öğretim yöntemlerinin ve tekniklerinin noksanlığıdır. Filmler her zaman hayatımızın birçok alanında kendine yer edinmiş teknolojinin bir ürünüdür. Filmlerle yabancılara Türkçe öğretimi, öğrencinin aktif olduğu öğretimde kendine yer bulabilen etkinliklerin içerdiği bir öğretim tekniğidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı, son zamanlarda ortaya çıkmış yeni bir tekniktir. Bu çalışmada, filmler yoluyla yabancılara Türkçe öğretiminde farklı öğrenme alanlarına yönelik etkinlik örnekleriyle yabancı öğrencilerin Türkçe dil becerilerinin geliştirilebileceği düşüncesinden hareketle Mustafa Kutlu'nun aynı adlı eserinden uyarlanan "Uzun Hikâye" adlı filmi örneklem olarak alınmıştır. Çalışmanın sonunda filmle ilgili farklı öğretim alanlarının geliştirilmesine yönelik etkinlik örnekleri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Film, öğretim alanları, etkinlik, Türkçe

Film Activities For Different Teaching Areas in Teaching Turkish to Foreigners: Uzun Hikaye Sample

Abstract

Teaching Turkish to foreigners continues to be an increasingly important area in recent years. The most important problem in this field is the lack of teaching methods and techniques. Films are a product of technology that has taken its place in every field of our life. Teaching Turkish to foreigners with movies is an instructional technique that includes activities that can take place in the teaching that the student is active. The use of films in teaching Turkish to foreigners is a new technique that has recently emerged. In this study, "Uzun Hikâye" (Long Story), which was adapted from Mustafa Kutlu's work, was taken as a sample from the view that foreign language learners can develop Turkish language skills with examples of activities aimed at different learning areas in foreign language teaching through films. At the end of the study, examples of activities for the development of different teaching areas related to film were presented.

Key Words: Movie, teaching fields, activity, Turkish

¹Prof. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, adem.iscan@gop.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5826-9502>

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Bilim Dalı,

Giriş

Günümüzde toplumlar arası etkileşimin hızla yayılması sonucunda yabancı dil öğretimi kavramı doğmuştur. Yabancı bir dil öğrenmek her şeyden önce yeni bir dünyaya kapılarını açmak, yeni yerler görmek, yeni insanlar ve kültürlerle tanışmak, tanıdık kavramlara ve düşüncelere değişik açılardan bakmak ve benzeri yeni deneyimler edinmektir (Yaylı ve Bayyurt, 2011:1).

Güçlü bir kültüre ve geniş coğrafyaya yayılmış olan Türkçe birçok toplum tarafından öğrenmek istenilmektedir. Yabancı bir dil öğrenmek isteyen birçok insan Türkçeyi ikinci bir seçenek olarak görmekte ve kendi ana dillerinden sonra Türkçeyi öğrenmek istemektedirler. Türkiye'nin giderek artan uluslararası konumu ve gücünden dolayı, Türkiye'yi, Türkleri, dolayısıyla Türk kültürünü tanımak ve Türklerle daha etkili iletişim kurabilmek için gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır. Bu isteğin karşılanması ve Türkiye'nin tüm yönleriyle uluslararası arenada tanıtımının yapılması için yabancılara Türkçe öğretimi konusu titizlikle ele alınmalıdır (İşcan, 2014).

Yabancılara Türkçe öğretimi günümüzde etkisini iyice arttırmıştır. Türkçeyi öğrenmek isteyenler için Türkiye'deki birçok üniversitenin bünyesinde bulunan Türkçe öğretim merkezleriyle üniversite düzeyinde öğrencilere Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Türkiye Cumhuriyetine bağlı Yunus Emre Enstitüsü hem yurt içinde hem de yurt dışında Türkçe öğretimine büyük katkı sağlayarak Türk kültür merkezleriyle Türkçenin yanında Türk kültürünü de öğretmeyi amaçlamıştır. Türkiye Cumhuriyetine bağlı olan Türkiye Maarif Vakfı ise özellikle Afrika ve Balkanlardaki Türk okullarıyla Türkçe öğretimi, Türk kültürünün tanıtımı ve diğer bilim dallarının öğretimleriyle bir okullaşma amacı gütmekte ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkı sunmaktadır.

Yabancı dil öğretimi kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır (Avcı, 2002).

Yabancı dil öğrenmek ayrıca bir toplumunda kültürünü öğrenmektir. Dil ve kültür arasındaki bu sıkı bağın hep var olması Türk dilini öğrenen öğrencilerin ayrıca Türk kültürünü de tanıyıp öğreneceğini göstermektedir. Türk kültürünü öğrenmek ayrıca dil öğretiminin vermiş olduğu sıkıcı yapıyı ortadan kaldırmış ve eğlenceli hale dönüştürmüştür.

Yabancılara Türkçe öğretimi kapsam olarak hem bir dilin öğretimi hem de bir kültür öğretimidir. Kapsamı geniş ve soyut bir alan olması bakımından öğretim teknik ve yöntemleri de ona göre düzenlenmeli ve hazırlanmalıdır. Yabancılara Türkçe öğretiminde en sık kullanılan materyaller kitaplardır. Derslerde kullanılan kitaplar bir dilin öğretiminde dil bilgisi ve kelime öğretiminden öteye gitmeyerek kısıtlı öğretim beceri alanlarına değinmektedir. Günümüzde ise bilginin hızlı yayılmasında kitaplar eksik kalmakta ve öğretim materyallerinin çağa uygun olması beklenilmektedir. Bu sebeplerden ötürü filmlerle dil öğretimi ve filmlerin kullanıldığı etkinlikler hazırlanarak farklı öğretim beceri alanlarına hitap etmeyi amaçlanmıştır.

Öğretim Aracı Olarak Filmler ve Yabancılara Türkçe Öğretiminde Filmlerin Kullanımı

Filmler yapısı gereğince görsel ve işitsel araçlar olarak bilinmektedir. İşitsel ve görsel araçlar bireyde birçok duyuya hitap etmekte bu da öğrenmeyi kolay ve kalıcı kılmaktadır. Filmlerde işitsel öğelerle görsel öğelerin aynı anda verilmesi iki duyu organının aynı anda aktif kılmaktadır. Filmlerin bir öğretim materyali olarak kullanımı tarihsel olarak belli olmasa da birçok ders ve öğretim alanında bir materyal olarak tercih edilmiştir.

Filmler hareketli resimler içerir. Hareketli resimler ışık ve ses etkisinin birleşmesinden meydana gelir. Bu da öğrenenler üzerinde dikkat çekici bir etki oluşturur. Film ayrıca ana karakterler ve filmin temel noktası diyaloglar içerir. Bu diyaloglarda karakterin telaffuzu (söyleyiş), ifade ve deyimler yer alır. Ayrıca karakterlerin ruh halini, hislerini, jest ve mimiklerini nasıl kullandıklarını filmlerde görmekteyiz. Film karakterleriyle birlikte onların hislerini ve duygularını paylaşabilirsek filmler bize duygusal deneyim yaşatır (İşcan, 2017: 5).

Günümüzde çokça kullanılan ve önemli bir öğretim materyali olan filmlerin, yabancılara Türkçe öğretilirken kullanılmasına yeni başlanılmıştır. Filmlerin öğretim materyali olarak kullanılma nedeni özellikle geleneksel öğretim yöntemlerinin ve materyallerinin dil öğretiminde dil bilgisi ve kelime öğretiminin ötesine geçmemesidir. Yabancı bir dil öğretiminde kullanılan materyalin telaffuz, konuşma, dinleme, okuma, yazma, kelime öğretimi, dil bilgisi, kültür aktarımı gibi farklı öğretim alanlarına hitap etmesi beklenilir. Arslan ve Adem(2010)'e göre öğretmen merkezli geleneksel sistemle öğretimin bir dil öğretimini tam olarak gerçekleştiremeyeceğini, öğretmenin öğrencilerin farklı duyularına yönelik hitap ederek etkinlikler oluşturmasını, ders kitaplarını ve tahtayı kullanarak yapılan derslerin yabancı dil öğrenen öğrencilerin bir süre sonra motivasyonları dağıtacağını savunmuştur. Şimşek(2016)'e göre ise yabancı dil sınıfında film kullanımının arkasında dilsel olduğu kadar kültürel ve ruhsal nedenlere bağlayarak, günümüz dijital dünyasında bilgilerin çoklu ve hızlı dağılmasını gelenekçi öğretime sahip yapıların yapamayacağını onun yerine özünde eğlence unsuru bulunduran filmlerin kullanımını güdülemeyi arttıracığını savunmuştur.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kalitesini arttırmak ve öğrencileri isteklendirmek için onların mümkün olan tüm uyarıcılarını harekete geçirmek gerekmektedir. Bundan dolayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak görsel ve işitsel araçlar öğrencilerin görme ve işitme duyularını uyararak öğretimin daha etkili olmasını sağlayacaktır.(Arslan ve Adem, 2010). Yapılan bir araştırmaya göre zaman faktörü sabit tutulduğunda insanlar okuduklarının %10' unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30' unu, görüp işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70' ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadır(<http://www.rehberlikservisim.com/wpcontent/uploads/2015/11/Verimli-Calisma-Teknikleri-.pdf>). Yapılan çalışmalar gösteriyor ki duyu organlarının sayısı arttıkça eğitimde öğrenme, hatırlama ve orantılı olarak da başarının arttığı görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde tek duyu organına hitap eden ders kitaplarının yerine öğrenmeyi daha çok etkin kılan çoklu duyu organlarına hitap eden filmlerin kullanılması dili daha kısa zamanda, kolay yoldan ve etkili öğretimi sağlamıştır.

Görsel ve işitsel materyallerden biri olan sanatsal filmler, hedef dildeki dilsel ve kültürel öğeler ile imgeleri yeterli kalitede sunmanın yanı sıra, hedef dili taşıyan kişiler arasında geçen diyalogları gerçekçi bir şekilde gösterip, dili öğrenen kişide dolaysız olarak filmdeki kahramanların arasında geçen diyalogun içerisindeymiş gibi bir duygu uyandırarak, kişinin daha sonra o olayı ve sahneyi zihninde canlandırmasında ve hatırlamasında büyük rol oynamaktadır. Bu da, sanatsal filmler vasıtasıyla edinilen beceri ve bilgilerin diğer öğretim materyallerine oranla daha kolay olduğunu, sonrası için de kalıcı bir tesir bıraktığını söyleyebiliriz(Saraç, 2012).

Filmler aracılığıyla dil öğrenmek isteyen birey, filmdeki kahramana bürünerek öğrenmeyi aktif hale getirip öğrenimi kalıcı kılmıştır. Bu tür bir öğretim yöntemi dil öğrenen birey açısından en etkili ve en kalıcı yöntemdir. Çünkü hedef dildeki filmin kahramanını kendi yerine koymuş, öğrenmeyi bizzat kendisi yaparak ve söyleyerek gerçekleştirmiş.

Yabancılara Türkçe öğretiminde filmler önemli bir ders materyalidir. Filmlerin bu kadar önemli olduğu durumda filmlerle yapılacak etkinliklerde izletilecek filmde seçim de önemli bir konudur. Filmler, bir dilin kültürel unsurlarını, dil özelliklerini taşıması gerektiği gibi ayrıca

filmin izletilen düzeye göre olması gerekmektedir. Filmler öğrencilerin dil seviyelerinde olmalıdır. Öğrenciler filmi izlerken sıkılmamalı bunun içinde filmler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde olmalıdır. " Filmler yeterince anlaşılabilir olmalıdır, böylece hem öğrenciler dille alakalı etkinlikleri kolayca yapabilirler hem de öğrencilerin dili anlama konusunda çok fazla çaba harcamamaları açısından öğretmenler kolaylık sunar. Bir filmin anlaşılabilirliği sadece zorluk derecesiyle değil aynı zamanda etkinliklerin öğrencilerden istediklerine göre de belirlenir. Dahası öğrencilerin güven kazanmaları ve film üzerinde hakim olmaları da önemlidir(İşcan, 2017: 39).

Filmlerin Farklı Öğretim Alanlarında Kullanımı

Yabancı dil öğretimi bir dile ait kültürel öğelerin aktarımı ve dilin tüm beceri alanlarının öğretimidir. Dil öğretilirken dinleme öğretimi, konuşma öğretimi, okuma öğretimi, yazma öğretimi, dil bilgisi, kelime öğretimi ve kültür öğretimi verilir. Dilin öğretimi sırasında öğretim alanları eksiksiz bir şekilde verildiğinde dil öğretimi tamamlanmış olur. Yabancılar Türkçe öğretiminde her alana ait farklı materyaller düzenlenmek yerine tek bir filmle farklı etkinlikler yaparak dil öğretim alanlarının verilmesi mümkündür. Bu hususta dikkat edilmesi gereken farklı öğretim alanları için farklı yöntemlerle hazırlanmış etkinlikler olmasıdır. Kullanılacak film tek olabilir ama etkinlikler her alan için ayrı ayrı hazırlanmalıdır. Çalışmamızda hazırlanan etkinliklerin her biri farklı bir alana yönelik olarak yapılmıştır.

Dinleme Öğretimi

Dinleme becerisi öğrenmede en önemli unsurlardan biridir. Öğrenci filmiz izlerken ve dinlerken günlük dilin yanı sıra kullanılan ifadeler sırasında sergilenen jest ve mimikleri de öğrenme imkânına sahip olmalıdır. Sosyal hayat içinde kullanılan jargonları ve argo sayılabilecek kelimeleri öğrenmenin yanı sıra kalıplaşmış ifadeler ve kültürel hareketleri de görme imkânı sağlar (Yılmaz ve Irşi, 2017). Dinleme becerisi yabancı bir dil öğreniminde ilk ve en önemli beceridir. Birey dil öğreniminde ilk olarak dinleyerek başlamalıdır. Filmler dinleme becerisini geliştirmek için iyi bir etkinlik aracıdır. Filmlerle kelimelerin ağızdan çıkışını, verdiği ses yansımalarını yabancı dil öğrenmiş birey hissetmiş olur.

Konuşma Öğretimi

Konuşma becerisinin öğretimi aslında bir dile ait olan iletişimin öğretimidir. Dili öğrenen birey konuşarak o dile ait telaffuz becerisini, jest ve mimikleri, beden hareketlerini öğrenir. Dil öğrenmek için bu kadar önemli olan bir beceriyi yabancılar Türkçe öğretilirken kısıtlı birkaç materyal üzerinden öğretmek yanlıştır. Öğrenciler dili öğrenirken sadece dili öğreten öğretmenin konuştuğu telaffuzu duyar ve kendilerini ona göre konuşmaya yönlendirirler. Oysaki Türkçe birçok ağız ve şive versiyonları olan bir dildir. Filmler sayesinde öğrenciler telaffuz bakımından hedef dille ilgili doğru ve gerçek bir modele sahip olurlar. Ana dili hedef dilin dışında başka bir dil olan öğretmenler telaffuz öğretiminde basılı materyalleri kullanırlar. Bu öğretmenler kelimelerin doğru söylenişini kitaptan okurlar. Öğrenciler de öğretmenlerini örnek alarak kelimelerin doğru söylenişini dikkatli bir şekilde kitaptan okumaya çalışırlar. Filmlerin kullanımı ise öğrencilere hedef dilin telaffuzunu ya da doğru söylenişini öğrenme açısından farklı bir alternatif sunar. Onlar filmler sayesinde hedef dili konuşanların ağız hareketlerine dikkat ederek kelimelerin doğru söylenişini canlı olarak öğrenme fırsat yakalarlar(İşcan, 2017: 6).

Okuma Öğretimi

Yabancılar Türkçe öğretiminde okuma becerisi kazanmak zordur. Özellikle okuma için yapılmış özel çalışmaların bulunmaması, yabancı dili öğrenecek bireye okuma metinlerinin dışında hikâye, roman tarzı basılı materyal bulunmayışı okuma becerisinin kazanmayı zorlaştırmıştır. Filmler aracılığıyla kazandırılacak en zor beceri de okuma becerisidir. Bu beceriyi film etkinliği üzerinden vermek zordur. Ama filmin görselleri dışında film afişi okuma, tahmin ederek okuma, filmle ilgili eleştirel yazıların okunması, filmin ana karakterleri hakkında yapılacak okumalar veya filmin senaryosu üzerinden yapılan okuma etkinlikleri filmlerle yabancılar Türkçe öğretiminde okuma öğretimi için yapılacak etkinliklerdir.

Yazma Öğretimi

Yazma becerisi bir dilin öğretimindeki en zor beceridir. Filmler görsel ve işitsel öğeler de taşıyıcılar bu öğeleri yazıyla buluşturmak ve etkinlikler çıkarmak mümkündür. Yazma becerisini kazanma da filmler en iyi etkinlik aracıdır. Yapılacak birçok çeşit etkinlik olması ve bu etkinliklerin her düzeye yönelik yapılması yazma becerisinde filmlerin önemini arttırmıştır. Filmlerle yapılacak etkinlikleri filmden önce film sırasında ve film sonrasında diye ayırarak filmin her anını kullanılması mümkündür.

Filmlerle yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisi; öğrenilenlerin pekiştirilmesi, dil bilgisi kurallarının öğrenilmesi gibi konularda faydalı olmaktadır. Yazma becerisi hem ders içi etkinlik içerisinde tahmin ettirme, duyulanların yazıya geçirilmesi gibi etkinlikler de kullanılabilir hem de konuyu pekiştirme amaçlı ev ödevi olarak kullanılabilir (Yılmaz ve Irşi, 2017). Filmler sadece birer sınıf etkinliği değildir. Öğrencilere verilen ev ödevlerinde filmlerle yapılacak birçok etkinlik vardır. Bu etkinlikler içinde film izlendikten sonra film hakkındaki duygularını yazmaları istenebilir.

Dil Bilgisi Öğretimi

Dil bir sistemdir ve bu sistem, kendi kurallarını yıllar içerisinde kendisi oluşturmuş ve varlığını kanıtlamıştır. Dil kurallarının bütünü dil bilgisi kavramı altında değerlendirilebilir. Dil bilgisi bir dilin omurgası olarak düşünülebilir. Nitekim insan vücudundan omurgayı çekerseniz geride sadece nasıl doku yağını kaldığını görürsünüz. Bu kapsamda dil bilgisi kavram olarak üzerinde birçok araştırmacının çalıştığı önemli bir dil alanı olarak görülmektedir(Tayşi, 2017: 16). Dil bilgisi tek başına alıştırmalarla değil diğer becerilerle ilişkilendirilerek öğretilmelidir. Bu ilişkilendirme ile yapılacak öğretim sürecinde önemli olan öğrenenin öğrendiği dil bilgisi kurallını hangi durumlarda kullanabileceğini bilmesidir(Göçen ve Okur, 2013: 345). Dil bilgisi öğretiminde ana dil öğretimi ve yabancı dil olarak öğretimi iki farklı alanı kapsar. Yabancı bir dil öğretiminde dil bilgisi öğretilirken bütün beceri alanları içinde verilir. Dil bilgisi öğretimi tamamen ayrı bir yapı içinde verilmez.

Yabancı dilde dil bilgisiyle ilk tanışma daha çok kalıp ifadelerin öğretilmesiyle başlar. Kurallar, başlıklar ve terimler olarak öğretilmez(Tayşi, 2017: 17). Yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretimi metinler veya etkinlikler içinde öğrenciye sezdirilerek verilir. Filmlerle yabancılar Türkçe öğretimi içinde dil bilgisi öğretimi; dil bilgisi kuralları öğrencilere sezdirilirken ve sonrasında yapılacak etkinliklerde kullanılır. Filmler üzerinden dil bilgisi öğretimi hem bir sezdirme yöntemi hem de bir etkinlik aracı olarak kullanılır.

Kelime Öğretimi

Dilin yapı taşları olan sözcüklerin tanınması, doğru yerde kullanılması ve öğrencinin amaçlarına uygun olarak sözcüklerin öğretilmesinde dikkat edilecek noktalar da bulunmaktadır. Sözcük

öğretiminde hedef kitlenin beklentisi, öğrencinin sosyal düzeyi, yaşı, sözcüklerin soyutluk-somutluk, düzanlam-yananlam, anlamsal-işlevsel, zorluk-kolaylık gibi farklılıklarını her zaman göz önünde bulundurmak gerekir(Yıldız, 2013: 364).

Yabancı dil öğretiminde kelime bilgisi önemlidir. Çünkü o, iletişim sürecinde bilgi ya da düşünceleri, verilmek istenen mesajı taşıyıcı bir rol üstlenir. Bu yüzden yabancı dil öğreniminde kelime bilgisinin yetersizliği, hedef dilin iletişiminde de yetersizliğe neden olacaktır. Öğrenci kelime bilgisine sahip olmadan etkili olarak hedef dildeki mesajı anlayamaz. Ayrıca kelime bilgisi, dilin diğer dört temel becerisini (dinleme-konuşma-okuma-yazma) de desteklediği için önemlidir(İşcan, 2017: 25). Yabancılar Türkçe öğretiminde bu kadar önemli bir alan olan kelime öğretimi günümüzde ezber mantığıyla ve derslerde kullanılan kitaplardaki kelimelerin öğretilmesiyle geçiştirilmektedir. Oysaki yabancı dili öğrenen birey bu yapay kelime öğretimi yerine toplumun kullandığı doğal dilde kelime öğretimi tercih edilmelidir. Toplumla iletişim içinde olacak bireye toplumla iç içe yapılan konuşmalarda verilen kelimelerin öğretimi söz konudur. Lakin bu her zaman olmayabilir. O zamanda yerine geçen toplumu yansıtacak araçlara ihtiyaç duyulur. Bu görsel ve işitsel araç ise filmlerdir. Filmler ile yapılacak kelime öğretimi toplumun doğal kelime hazinesinin öğretimidir.

Kültür Öğretimi

Yabancı bir dilin öğretiminde o dile ait toplumun yapı taşı olan kültüründe öğretimi söz konusudur. Dilin öğretimi esnasında dille taşınan bir araç olan kültürde yabancı dil öğrenen öğrenciye sezdirilmiş olur. Lakin dille beraber sezdirilen kültür ayrıca bir beceri alanı olarak öğretilmelidir. Bu beceri alanında doğal bir kültür öğretimi kitap veya yazılı materyaller üzerinden zor olmuştur. Kültür öğretiminde kullanılan bir diğer materyal ise görsellerdir. Bu görseller üzerinden anlatmak ise kitaplara göre daha iyi ancak eksiktir. Kültür öğretiminde en iyi materyal hareketli görseller yani filmlerdir. Filmlerle yabancılar kültüre öğretimi tam ve eksiksiz şekilde öğretimini gerçekleştirir.

Uzun Hikâye Filmi

Başta Kenan İmirzalıoğlu olmak üzere Tuğçe Kazaz, Ushan Çakır, Altan Erkekli, Güven Kıraç, Zafer Algöz ve Cihat Tamer, Kürşat Alnıaçık, Mahir Günşiray gibi oyuncularını içinde barındıran filmde Bulgaryalı Ali'nin eşitlik ve adaletle olan düşkünlüğünden dolayı "doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar" misali oğlu Mustafa ve eşi Münire ile başlarından geçen olayların konu edildiği, Osman Sınav imzalı üst düzey yerli yapım. Mustafa Kutlu'nun aynı adlı hikâyesinden uyarlanan filmde senaryo Yiğit Güralp'e teslim edilmiş oda oldukça başarılı, taze ve bir o kadarda yalın bir anlatım sergilemiş.(www.beyazperde.com)

Uzun hikaye filmi Türk sinemasına 2012 yılında kazandırılmış Türk kültürünü ve Türk dilini yansıtan Anadolu insanını anlatmaktadır. Sosyalist Ali karakteriyle yer bulan Kenan İmirzalıoğlu idealist insan rolünü, adalet, hak, hukuk ve eşitlik kavramlarıyla bir bütün içinde filmde yaşatmıştır. Filmin konusu ana kahraman olan Sosyalist Ali etrafında dönen haksızlıklara karşı gelme, iyi insan olabilme, adaletin tecelli etmesi, adam kayırmanın ve rüşvetin önlenmesi, eşit haklarla dağıtım gibi konuları barındırmaktadır. Modernist bir anlatım tekniğiyle yapılan film Anadolu'da çekilen sıkıntılardan bahsetmektedir. Film aslında Mustafa Kutlu'nun Uzun Hikaye adlı eserinden uyarlanmıştır.

Uzun Hikaye Film Etkinlikleri

Etkinlikleri hazırlarken her öğretim alanına yönelik farklı etkinlikler hazırlanmıştır. Etkinliklerde etkinlik yönergesi, etkinlik uygulanması, etkinlik adı, etkinlik seviyesi, etkinliğe dair varsa

konuşma metni veya etkinlik soruları ve etkinliğe ayrılmış sahnenin filmdeki kısmı yer almaktadır.

Dinleme Etkinliği

Etkinlik Adı: Görüntü açık, ses kapalı

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönergesi: Öğrenciler sayılarına göre 3 ile 6 eşit parçaya ayrılır. Filmde orta seviye bir tahmin senaryosu seçilir. Öğrencilere görüntü açık ama ses kapalı bir şekilde dinletilir. Dinletilecek sahne de evrensel jest ve mimikler olmasına dikkat edilir.

Uygulama: Belirlenen sahnenin sesi kapatılır ve görüntü verilir. Görüntü izletildikten sonra gruplardan sahnenin içeriği tahmin etmeleri istenilir. Yapılan tahmin sonucunda çıkan sonuçlar istenilirse bir kağıda yazılır veya istenilirse öğrenciler tarafından sesli bir şekilde canlandırma yapılır. Etkinlikte tek bir soru şeklinde yapılabilir.

- Sessizce dinlediğiniz etkinlik sizce neyi anlatıyor? Bu etkinliği grubunuzca ister sözlü olarak tahmin ediniz isterse canlandırma şeklinde bir oyun kurgulayabilirsiniz.

Etkinlikte Geçen Sahne Süresi: 17:38-19:25

Sahne Diyalogu: -Mustafa: Baba

-Ali: Vayt oğlum benim. Ops dur dur oğlum dur dur. Dur bak anneye ne aldım. Bak güzel mi? Şu iç cebime bi elini at bakayım. Ne var orada.

-Mustafa: Horoz şekeri

-Ali: Hadi birini ona ver ha. Hadi arkadaş birini ona ver.

-Ali: Münirem bak bakalım neler aldım. İşte sana saka kuşu işte de sana küpe çiçeği. Nasıl?

-Münire: Ne güzel adamsın sen be. Nereden buldun ki bunları.

-Ali: Sen istersin de ben bulmaz mıyım be yavrum. Ömrüm benim. Bahar kokulum.

-Münire: Hadi sen geç bunlara bir yer beğen. Ben de masayı içeri alayım. Hava serinledi artık iyice. Yemeği içerde yiyelim bugün.

-Ali: Sen al şunları masayı ben getireyim. Hadi.

Konuşma Etkinliği

Etkinlik Adı: Afişle Filme Merhaba

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönerge: Filmin afişi her öğrencinin görebileceği gibi gerekirse her kişiye ayrı veya iki kişiye bir şekilde kağıtlara basılır. Basılan afişler öğrencilere dağıtılır. Daha sonra afişin üzerindeki yazı veya resim öğrencilere ikişer dakika olmak üzere yorumlatılır. Eğer öğrenci kalkmak istemezse öğrenci pas diyerek atlanabilir.

Uygulama: Öğrencilere tek tek verilen afişleri öğrencilerin incelemesi için birkaç dakika süre verilir. Süre sonunda öğrencilere üç soru sorulur. Bu sorular çerçevesinde öğrencilerden ikişer dakikalık konuşma yapması istenir. Eğer öğrenciler konuşma yapmak istemezlerse pas geçilebilir. Öğrenciler konuşma yaparken öğretmen de denilenleri isterse küçük bir kağıda not edebilir.

Etkinliklerde Sorulacak Sorular:

- Film afişinde kaç kişi vardır ve bu kişiler hakkında ne söylenebilir?
- Film afişinden filmle ilgili hangi ipuçlarını seziyorsunuz ?
- Film afişine bakarak kendi kültürünüze(kaynak kültür) dair hangi filmle ilgili bir ilişki kuruyorsunuz?

Okuma Etkinliği

Etkinlik Adı: Afişle Filme Merhaba

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönerge: İzletilecek filmin senaryosu ve öğrencinin düşünsel gücüyle alakalı bir etkinlik çeşididir. Filmin senaryosundan bir kesit belirlenir. Bu kesit öğrencinin anlayabileceği düzeyde ve geçen mekanın bir dükkan, market, manav yani bir sahne üzerinde bir mekan tasvir etmeli. Bu mekan içerisinde geçen bir diyalog öğrencilerin ilk önce okumalarını, okuduklarıyla birlikte sahnelemelerini isteyeceksiniz. Bu sahneleme sonrasında öğrencinin sahnesi ile filmin arasında uyum olup olmadığı karşılaştırılarak öğrenilebilir.

Uygulama: Filmden iki farklı kesit alınır. Bu kesitler 2 dakika aralığında olmaktadır. Filmlerden alınan kesitlerin diyalogu yazılır. Öğrenciler izletilmeden önce öğrencilere dağıtılır. Okunan diyalogtan yola çıkarak bir grup öğrencinin bu diyalogları sahnelemesi istenilir. Sahnelenen diyaloglardan görüntü veya kısa videolar alınır. Daha sonra film izletilir. Filmden alınan sahneler ve oynanan diyalog karşılaştırılır. Bu şekilde öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ölçülmüş olunur.

Etkinlikte Geçen Sahne Aralığı:

1:10:00--1:11:00 dakikaları ve 1:12:00--1:15:00 dakikaları arasındır.

Yazma Etkinliği

Etkinlik Adı: Filmle Yazışma

Etkinlik Seviyesi: Orta Düzey

Yönerge: Film bir kez sonuna kadar izletilir. İzleme sonunda öğrenciler eşit 3/6 parçaya bölünür. Bu bölmeyi karışık bir şekilde öğretmen öğrencilerin içinden seçer. Her bir gruba bir ana karakter verilir. Film ikinci kez izletilirken verilen ana karakterleri iyice izlemesi istenilir. Film ikinci kez öğrencilerin her bir ana karakteri incelemesi için izletilir. İzletilen filmde hareket ederek kendi karakterlerine öğrencilerin mektup yazdırılması istenilir. Bu mektubun konusunu kısıtlamak isteyen öğretmen isterse öğrencilere karakterlerini eleştiri, tavsiye veya incelemesi şekilde kısıtlama yapabilir. İsteyen öğretmen de kısıtlama yapmaksızın öğrencisinden nasıl bir mektup yazmasını istiyorsa o şekilde yazdırabilir.

Uygulama: Uzun hikaye filmi izletildikten sonra bir grup öğrenciyi Sosyalist Ali(Kenan İmirzalıoğlu), bir grup öğrenciyi Münire(Tuğçe Kazaz) bir grup öğrenciyi de Mustafa(Ushan Çakır) karakterlerinin yerine geçirilir. Karakterlerin yerine geçirilen öğrencilere şu sorular sorulur:

- Siz karakterinizin yerinde olsanız filmdeki bir konu hakkında ne yapardınız?

Lütfen karakterinize sohbet havasında mektup yazınız ve düşüncelerini paylaşınız.

Dil Bilgisi Öğretimi Etkinliği

Etkinlik Adı: Sıfatlarla Türkçe

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönerge: Öğrencilere filmin sıfatı çok olan bir kısmı seçilir. Filmden önce öğrencilere burada geçen sıfatları bulmaları istenilir. Bu sıfatları bulunması için o sahne iki defa izletilir. İzletilen sahnede geçen sıfatlar öğrencilere yazdırılır. Yazılar sıfatlardan yola çıkarak sıfatların çeşitlerini ve sıfatların Türkçemiz için önemi tartışılır. Eğer öğrenci grubu kalabalıksa sahne uzun tutulabilir ve sınıf üç ile altı gruba ayrılarak bu sıfatlarla ilgili farklı etkinlikler yapmalarını isteyebilirsiniz. Öğrenciler bulduğu sıfatlarla bir resim yapabilir, şarkı sözlerinde bulup şarkı söyleyebilir. Bu şekilde etkinlikler farklı etkinliklerle iç içe canlılık sağlar.

Uygulama: Etkinliğe başlamadan önce Türkçenin sıfatlarıyla ilgili sohbet edilir. Sonra etkinlik için bilgi verilir. Ve etkinliğe başlamadan önce filmin bir kısmında verilen sıfatların bulunması istenilir. Bulunan sıfatlar bir köşeye not tutulur. Bu sıfatların bulunmasından sonra da sıfat çeşitleri hakkında filmde geçen sıfatların hangi çeşit olduğu açıklanır. Daha sonra filmde geçen sıfatlarla ilgili etkinlikler düzenlenir. Bu etkinliklerin içinde filmde geçen sıfatlarla ilgili resim çizdirme, şarkı söyletme, canlandırma yaptırma şeklinde olabilir. Bütün etkinliklerin sonunda Türkçenin sıfatlarla ilişkisi ve Türkçede sıfatların önemi gibi konularda serbest bir konuşma yaptırılarak etkinlik tamamlanır.

Etkinlikte Uygulanacak Film Sahnesi: 08.00--09.37

Ali: Uzun hikaye be arkadaş kaçınıcı anlatışım. Usanmadın mı hala?

--Kim bu?

Mustafa: Pehlivan Süleyman

Ali: Kimmiş pehlivan Süleyman.

Mustafa: Senin deden.

Ali: Ben o zaman daha ufacığım. Kimim kimsem yok. Bulgaristan'dayız. EEG Bulgaristan haliyle komünist.

Mustafa: Komünist ne?

Ali: Orası uzun hikâye.

-- Biz bir yolunu bulup dedemle kaçmışız Türkiye'ye. Eldeki avuçtakiyle Eyüp'te köhne bir çiftlik aldık. Orayı birlikte adam ettik, beraber tutunduk İstanbul'a. Bana mızıka çalmayı bile o öğretti. Derken derken dedemi kaybettim. E çiftliği de bir başıma döndüremedim. Mahallede bir kitapçının yanında işe girdim. Anneni ilk o kitapçıda gördüm. Kız sanat mektebinde okuyordu. Ama çok güzeldi be çok.

Kelime Öğretimi Etkinliği

Etkinlik Adı: Filmi Kelime Havuzundan Anlatma

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönerge: Etkinlikte temel nokta filmin seçilecek kelimelerle öğrencinin anlatmasıdır. Öğrencilere ilk olarak film izletilir. İzletilen filmde yola çıkarak öğrencilerden filmin filmi özetlemesi istenilir. Ama bunu kısıtlamak yani bir amaç etrafında yapılması istenilir. Bunun içinde öğrencilere bir fanus içinde bulunan farklı renklere yazılmış her kelimededen bir tane alması

istenilir. Kelimelerin her biri filmi yansıtacak düzeyde olmalıdır. Seçilen kelimelerin geçtiği bir cümle kurularak öğrencilere film özetlendirilir. Her bir kelime tek bir cümlede yer almalıdır. Kelimelerin her biri bir kez kullanılmalıdır. Ve ortaya çıkacak metin yazılmalı ve sonunda toplanan özetler okunarak filmin genel çerçevesi çizilmelidir.

Uygulama: Etkinliğe başlamadan önce etkinliğe kelimeler hazırlanmalıdır. Uzun hikaye filmine ait 6 farklı kelime türü düzeyinde kelime seçimi yapılır. Bu kelimeler farklı renkli kâğıtlara yazılır. İsimler sarı, filler kırmızı, sıfatlar yeşil, zarflar mavi, zamirler turuncu, bağlaç-ünlem-edatlar da mor kâğıtlara yazılır. Öğrenci sayısına göre her öğrenciye 6 kâğıt düşecek şekilde ayarlanır. Yani her öğrenci her kelime çeşidinde birer cümle kuracak ve kuracağı paragraf 6 cümlelik olacak. Öğrenciler ilk olarak filmi izlerler. Film bittikten sonra her öğrenci fanustan seçeceği kelimelerle yazı yazarlar. Bu şekilde bir bütünlük oluşturmaya çalışırlar. Fanusun içindeki kelimelerden oluşacak metin sonunda kimin ki güzelse ona göre film kurdu veya yazman gibi isimlerde verilerek ödüllendirme yapılabilir.

Filme Dair Kelime Grupları:

İsim: tren, yol, daktilo, yazar. Fiil: yazmak, okumak, göç etmek, sevmek

Zarf: çok, ileri, trenle, en. Zamir: o, siz, biz, kendi

Sıfat: güzel, kötü, yorgun, mavi. Edat-Ünlem-Bağlaç: ile, ah, vah, fakat

Kültür Öğretimi Etkinliği

Etkinlik Adı: Afişle Filme Merhaba

Etkinlik Seviyesi: Orta

Yönerge: Dil öğrenen her birey ayrıca o dile ait toplumun kendisiyle iletişime geçmektedir. Yine dil öğrenen bir birey o topluma ait kültür unsurlarını da incelemektedir. Bireyin kültürel değerleri öğrenmesi dilin bir kelimeye nedensellik bağlamını da açıklamasına yardımcı olur. Günümüz yabancı dil öğretiminde filmlerle kültürel unsurları öğrenmek daha kolaydır. Öğrenci o kültürel unsurları görerek öğrenme fırsatı bulabilir. Öğretmen öğrencilere filmi izletmeden önce kendi kültürlerinde geçen kalıp davranışlar, kalıp ifadeler ve kalıp sözler hakkında bilgiler alır. Alınan bilgilerden yola çıkarak öğrencilerin kültürlerinde geçen kalıp davranışlar ve ifadeler tüm sınıfa anlatılır. Daha sonra film izletilir. Ve öğrencilerden filmde geçen değişik bir davranış olup olmadığı veya dikkatlerini çeken bir kalıp ifadeye rastlayıp rastlamadıkları sorulur. Daha sonra varsa dikkatlerini çeken kalıp davranışlar ve ifadeler açıklanır.

Uygulama: Film izletilmeden önce sınıftaki öğrencilerin kendi kültürlerinde kullandıkları kalıp davranışlar olup olmadığı sorulur. Bu davranışlar arasında selamlaşmalar, özel günde yapılan çeşitli davranış biçimleri gibi birçok davranış çeşidi varsa öğrencilerden açıklanması istenilir. Öğrencilerle yapılan açıklamalardan sonra film izletilir. Öğrencilerin filmde dikkatlerini çeken kalıp ifadeler yer alıp almadığı sorulur. Eğer varsa bu ifadeler neler olduğuna dair öğrencilere bilgiler verilir. Kalıp davranışlardan yola çıkarak öğrencilere Türklere tanışma davranışları, bayramlarda kutlama davranışları, törenlerdeki kalıp davranışlar, selamlaşmalar vs. sınıf içerisinde öğrencilere canlandırma yaptırılarak anlatılır.

Sonuç

Hızla küreselleşen dünyamızda ülkeler arasında gelişen ekonomik, ticari ve kültürel gelişmeler ışığında yabancı dil öğretimi çok önemli hâle gelmiştir. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi her ne kadar son 20-25 yılda gelişmeye başlasa da Türkiye'nin giderek artan uluslararası konumu ve gücünden dolayı, Türkiye'yi, Türkleri, dolayısıyla Türk kültürünü tanımak ve Türklerle daha etkili iletişim kurabilmek için gerek yurt içinde gerek yurt dışında Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır. Bu isteğin karşılanması ve Türkiye'nin uluslar arası arenada tanıtımının yapılması için yabancılara Türkçe öğretimi konusu titizlikle ele alınmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretimi günümüzde önemi giderek artan bir alan olarak bilim dünyasında yer edinmektedir. Türkçeyi yabancılara öğretmenin tarihi 11. yüzyılda yazılan Kaşgarlı Mahmut'un Divan-ı Lügati Türk adlı eserine dayansa da yabancı dil öğretimi açısından 21. yüzyıla ait bir alandır. Yabancılara Türkçe öğretimi alanı Türkçeyi nasıl daha iyi öğretebiliriz sorusuna cevap aramaktadır. Bu alana ait kitaplar basılmakta, araştırmalar yapılmakta ve tezler yayımlanmaktadır. Yeni öğretim teknikleriyle Türkçenin öğretiminde kalıcılığı sağlamak hedeflenmektedir.

Günümüzde işitsel ve görsel bir araç olarak dil öğretiminde yaygın bir biçimde kullanılan filmler, etkin öğretim ortamı oluşturmada, dilsel ve kültürel öge ve imgeleri bir bütün halinde öğrenciye ulaştırmada, dil öğretimindeki dört temel becerisinin kişide oluşumunu sağlama ve hızlandırmada, doğal ve yalın hedef dil ile kişiyi tanıştırmada ve kişide özgün düşünce alanını genişletmede olağanüstü yararlar sağlama için seçkin bir kaynaktır(Saraç, 2012). Filmlerin bir öğretim tekniği olarak kullanımı teknolojiyle birlikte ilerlemiş ve 2000'li yıllardan sonra kendini göstermiştir. Filmler yapısı gereğince dil öğretimine ve kültür taşıyıcılığına uygundur. Bu uygunluk filmlerin yabancı dil öğretiminde öğretim tekniği veya etkinlik aracı olarak kullanmanın önünü açmıştır.

Filmler yoluyla yabancı dil öğretimi konusu yurt dışında uzun yıllardır araştırılırken ne yazık ki ülkemizde bu konuda yapılan yayınlar son üç-dört yılda yapılan birkaç çalışmayla sınırlıdır (İşcan, 2017).

Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin niteliğini ve öğrenci başarısını arttırmak, öğrencilerin çeşitli duyularına seslenerek onları isteklendirmek, gündelik Türkçeye yakınlık duymalarını sağlamak ve Türklerin düşünce ile duygu dünyasını, değerlerini, tarihlerini ve kültürlerini tanıtmak istiyorsak Türk filmlerini derslerimizde etkin ve yeterli biçimde kullanmak zorundayız(Ünlü Arabacı, Arslan ve Adem, İşcan, Saraç'tan aktaran Şimşek, 2016, s. 328).

Kaynakça

- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı, Dil Dergisi 147, 63-86.
- Avcı, Y. (2002). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kültür ve yöntem boyutu", Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi I. Uluslararası Truva-Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu, 22-25 Haziran 2002, Çanakkale. http://yadem.comu.edu.tr/1stELTKonf/TR_Yusuf_Avci_Turkçenin_Yabanci_Dil_1.htm (Erişim Tarihi: 20.12.2010) <http://www.beyazperde.com/filmler/film-205393/elestiriler-beyazperde/>
- Göçen, G. ve Okur, A.(2013). Dil Bilgisi Eğitimi. M. Durmuş ve A. Okur(Ed.), Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı (s. 333-356). Ankara: Grafiker Yayınları. <http://www.rehberlikservisim.com/wpcontent/uploads/2015/11/Verimli-Calisma-Teknikleri-.pdf>.
- İşcan, A. ve Aktürk, Y.(2014). Televizyon Dizilerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanımı: Seksenler Dizisi Örneği, International Journal of Language Academy. Volume 2/4 Kış s: 234/246
- İşcan, A.(2017). Filmlerle Yabancılara Türkçe Öğretimi, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Saraç, H.(2012). Yabancı Dil Öğretimi Sürecinde Sanatsal Filmler. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 1(4): 27-43.
- Şimşek, M. R. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde film-temelli öğretim etkinlikleri geliştirme: Bütünleştirilmiş beceri yaklaşımı. The Journal of Academic Social Science Studies, 47, 319- 330.
- Şimşek, R. M.(2016). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Film Temelli Öğretim Etkinlikleri Geliştirme: Bütünleştirilmiş Beceri Yaklaşımı, The Journal of Academic Social Science Studies Kasım: 47 s:319/330.
- Tayşi, E.(2017). Dil Bilgisi Öğretimi. H. Develi, C. Yılmaz, M. Balcı, İ. Gültekin ve D. Melanlıoğlu (Ed.), Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi (s. 13-55). İstanbul: Kesit Yayıncılık.
- Yaylı D. ve Bayyurt Y.(2011). Yabancılara Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler. 2. Baskı Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldız, F. U.(2013). Sözcük ve Sözcük Öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur(Ed.), Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı (s. 357-364). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Yılmaz, F. ve Irşi, A. (2017). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Tv Dizilerinin Kullanımı. International Journal of Languages' Education and Teaching, Volume 5 Issue 2, s:144-157. Doi: 10.18298/ijlet.1788.